

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 325/2011-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. júla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť RNDr. Ing. P. P., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na primerané hmotné zabezpečenie v starobe podľa čl. 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 30 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na účinný právny prostriedok nápravy pred národnými orgánmi podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a zákazu diskriminácie podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj porušenie čl. 1 Listiny základných práv a slobôd rozhodnutiami Sociálnej poisťovne č. 1 a č. 2 sp. zn. 341 127 7300 zo 6. augusta 2009, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Sd 11/2009-62 z 1. októbra 2010 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 So 128/2010-73 z 12. mája 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť RNDr. Ing. P. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júla 2011 doručená sťažnosť RNDr. Ing. P. P., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na primerané hmotné zabezpečenie v starobe podľa čl. 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 30 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 11 ods. 1 listiny, svojho práva na účinný právny prostriedok nápravy pred národnými orgánmi podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru, ako aj porušenie čl. 1 listiny rozhodnutiami Sociálnej poisťovne č. 1 a č. 2 sp. zn. 341 127 7300 zo 6. augusta 2009 (ďalej aj „namietané rozhodnutia Sociálnej poisťovne“), rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Sd 11/2009-62 z 1. októbra 2010 (ďalej aj „namietaný rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 7 So 128/2010-73 z 12. mája 2011 (ďalej aj „namietaný rozsudok najvyššieho súdu“).

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

«Sociálna poisťovňa ústredie so sídlom v Bratislave Rozhodnutím č. 1 zo dňa 06. 08. 2009 podľa § 261 ods. 2, 3 zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z. a § 23 ods. 1 zák. č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov žiadosť sťažovateľa o zvýšenie starobného dôchodku za obdobie dôchodkového poistenia od 01. 01. 1995 do 31. 12. 2003 zamietla.

Sociálna poisťovňa ústredie so sídlom v Bratislave rozhodnutím č. 2 zo dňa 06. 08. 2003 podľa § 293 a odsek 1 zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 449/2008 Z. z. zamietla žiadosť sťažovateľa o zvýšenie sumy starobného dôchodku.

Krajský súd v Bratislave Rozsudkom z 01. 10. 2010 č. k. 8 Sd 11/2009 podľa § 250 q) ods. 2 OSP potvrdil Rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. 1 a 2 zo dňa 06. 08. 2009, vedené pod č. 3411277300.

Najvyšší súd SR rozsudkom zo dňa 12. 05. 2011 č. k. 7 So/128/2010 potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 01. 10. 2010 č. k. 8 Sd 11/2009 a sťažovateľovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania...

V roku 1994 po dovŕšení veku zákonného odchodu do dôchodku sťažovateľ odišiel do dôchodku, pričom neprestal pracovať... Do dôchodku odišiel z rodinných dôvodov. V tom čase pri 4 deťoch, manželka na dôchodku, zabezpečoval ešte 2 deti, ktoré študovali na VŠ. Ako živnostník mal nepravidelné zmluvy a úhrady faktúr. Na začiatku roku bol pravidelne 3 až 4 mesiace bez príjmu. Ako dôchodca platil všetky zákonné odvody:

- Sociálnej poisťovni: nemocenské poistné do r. 1994 - 5,8 % z vymeriavacieho základu (VZ), - v roku 1995 - 4,8 % z VZ,*
- V roku 1996-3,8% z VZ,*
- V roku 1997 - 1999 - 4,8 % z VZ,*
- Od 1/2000 - 7/2000 nemocenské aj dôchodkové poistenie,*
- Od 2001 - 31. 12. 2003 všetky poplatky, teda aj na dôchodkové poistenie.*

Okrem toho platil všetky ďalšie zákonné odvody zdravotnej poisťovni, úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a odvádzal dane Slovenskej republiky v zmysle platných predpisov.

Sťažovateľ ťažko rozumie tomu, že za starostlivosť o 6 - člennú rodinu a snahu poskytnúť všetkým deťom vysokoškolské vzdelanie má byť „potrestaný“ odobraním značnej časti zárobku bez náhrady.

Na odvodoch Sociálnej poisťovni odviedol v jednotlivých obdobiach:

- 1/2000 - 7/2000: 18.383,- Sk;*
- 1/2001 - 31.12.2001: 44.493,- Sk;*
- 2002: 38.928,-Sk;*
- 2003: 48.324,-Sk;*
- 1/2004: 21.190,-Sk.*

Spolu: 171.318,- Sk, čo je pri kurze 1 Eur = 30,1260 Sk: 5.686,72 Eur

Okrem toho v rokoch 1995 - 1999 odviedol do Sociálnej poisťovne na nemocenské poistenie 48.494,- Sk, čo je 1.609,71 Eur. Celkovo som bol poškodený vo výške 7.296,43 Eur (5.686,72 + 1.609,71).

Vzhľadom na platenie odvodov Sociálnej poisťovni sťažovateľ v konaní žiadal zohľadnenie týchto zákonných odvodov pri prepočte jeho dôchodku.

Sťažovateľ tvrdí, že ak za obdobie platenia zákonom stanovených dávok Sociálnej poisťovni nie je prepočítaný dodatočne jeho dôchodok, sú poškodzované jeho ústavné práva, ako aj práva zakotvené ústavným zákonom č. 23/1991 Z. z. ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd.

Podľa názoru sťažovateľa takýmto postupom a výsledkom konania neboli dodržané ani Medzinárodný pakt o hosp. soc. a kult. právach, zákon č. 120/1976 Zb., Európska soc. charta, (zák. č. 329/1998 Z. z.), právo na sociálne zabezpečenie a ďalej zákon 273/2009, čl. 12, ktorý zaručuje sťažovateľovi ústavné práva a právo na primerané sociálne zabezpečenie.»

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie o nej nálezom takto rozhodol:

„Rozhodnutím č. 1 a 2 Sociálnej poisťovne ústredie so sídlom v Bratislave zo dňa 06. 08. 2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 01. 10. 2010, č. k. 8 Sd 11/2009-62 a rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 12. 05. 2011 č. k. 7 So/128/2010 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa upraveného v čl. 39 ods. 1 Ústavy SR, základného práva upraveného v čl. 1, v čl. 11 ods. 1 a v čl. 30 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd uvedenej Ústavným zákonom č. 23/1991 Zb., ako aj čl. 13 a 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Rozhodnutia č. 1 a 2 Sociálnej poisťovne ústredie so sídlom v Bratislave zo dňa 06. 08. 2009 v spojení s Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 01. 10. 2010, č. k. 8 Sd 11/2009-62 a Rozsudkom Najvyššieho súdu SR zo dňa 12. 05. 2011 č. k. 7 So/128/2010 sa zrušujú.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 7.296,43 eur, ktoré je povinná Sociálna poisťovňa ústredie so sídlom v Bratislave zaplatiť mu do 3 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sociálna poisťovňa ústredie so sídlom v Bratislave, Krajský súd Bratislava a Najvyšší súd SR sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľovi trovy konania v lehote do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 39 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 a čl. 30 ods. 1 listiny, práv podľa čl. 13 a čl. 14 dohovoru a čl. 1 listiny namietanými rozhodnutiami Sociálnej poisťovne

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany, a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

V danom prípade sťažovateľ mal možnosť domáhať sa opravným prostriedkom v súlade s § 250l Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) preskúmania zákonnosti namietaných rozhodnutí Sociálnej poisťovne (čo aj využil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o opravnom prostriedku sťažovateľa vylučuje právomoc ústavného súdu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd v tejto časti sťažnosť po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 39 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 a čl. 30 ods. 1 listiny, práv podľa čl. 13 a čl. 14 dohovoru a čl. 1 listiny rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Sd 11/2009-62 z 1. októbra 2010

Ústavný súd aj vo vzťahu k tejto časti sťažnosti poukazuje na princíp subsidiarity svojej právomoci a konštatuje, že sťažovateľ sa mohol aj v tomto prípade v súlade s § 250s OSP domáhať odvolaním preskúmania namietaného rozsudku krajského súdu (čo aj využil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Právomoc najvyššieho súdu

rozhodnúť o odvolaní proti rozsudku krajského súdu č. k. 8 Sd 11/2009-62 z 1. októbra 2010 vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto uplatnením princípu subsidiarity aj v tejto časti sťažnosť po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci.

II.3 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 39 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 a čl. 30 ods. 1 listiny, práv podľa čl. 13 a čl. 14 dohovoru a čl. 1 listiny rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 7 So 128/2010-73 z 12. mája 2011

Podľa čl. 39 ods. 1 ústavy a čl. 30 ods. 1 listiny občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa.

Podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Podľa čl. 1 listiny ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Sťažovateľ namieta rozsudok najvyššieho súdu č. k. 7 So 128/2010-73 z 12. mája 2011, ktorým bol potvrdený rozsudok krajského súdu č. k. 8 Sd 11/2009-62 z 1. októbra 2010 (týmto rozsudkom boli potvrdené namietané rozhodnutia Sociálnej poisťovne č. 1 a č. 2 sp. zn. 341 127 7300 zo 6. augusta 2009, pozn.).

Najvyšší súd v úvodnej časti namietaného rozsudku sumarizoval doterajší priebeh konania a v tejto súvislosti uviedol:

«Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 1. októbra 2010 č. k. 8 Sd 11/2009-62 podľa § 250q ods. 2 OSP potvrdil rozhodnutia odporkyne 1. a 2. zo 6. augusta 2009, číslo 341 127 7300, ktorými odporkyňa podľa § 261 ods. 2 a ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a § 23 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o zvýšenie starobného dôchodku za obdobie dôchodkového poistenia od 1. januára 1995 do 31. decembra 2003 s odôvodnením, že nárok na výplatu starobného dôchodku vznikol 1. januára 1995 (rozhodnutie 1.) a podľa § 293az ods. 1 zákona o sociálnom poistení zamietla žiadosť navrhovateľa o zvýšenie sumy starobného dôchodku s odôvodnením, že starobný dôchodok nebol vyplácaný k 1. januáru 2005 v sume vyššej ako 10 938 Sk mesačne (rozhodnutie 2.)

Súd prvého stupňa zistil, že navrhovateľ je poberateľom starobného dôchodku súčinnosťou od 1. januára 1996 a počas jeho vyplácania v období od 1. januára 1995 do 31. decembra 2003 bol samostatne zárobkovo činnou osobou (pracujúcim dôchodcom).

Krajský súd v Bratislave po preskúmaní zákonnosti rozhodnutí odporkyne dospel k záveru, že sú vecne správne. Vzhľadom skutočnosť, že navrhovateľ splnil podmienky nároku na vyplácanie starobného dôchodku pred 1. januárom 2004, po vzniku nároku na starobný dôchodok bol nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003 a poberal starobný dôchodok, uvedenú dobu nie je možné hodnotiť ako dobu zamestnania pre zvýšenie starobného dôchodku podľa § 261 ods. 2 a ods. 3 zákona o sociálnom poistení.

Krajský súd v Bratislave podľa § 250k ods. 1 v spojení s 250l ods. 2 OSP neúspešnému navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania.

Proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave podal navrhovateľ odvolanie. Namietal, že odporkyňa ani krajský súd neprihliadli na to, že v období od odchodu do dôchodku pracoval a ako dôchodca platil všetky zákonné odvody vrátane nemocenského a dôchodkového poistenia, pričom na odvodoch odporkyni odviedol spolu 150 569 Sk (4 536 €). Preto žiadal, aby tieto odvody boli zohľadnené pri výpočte starobného dôchodku. Tvrdil, že nedostatočne prepočítaným starobným dôchodkom došlo k poškodeniu jeho

ústavného práva, Listiny základných práv a slobôd ako aj medzinárodných právnych aktov. Žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a jeho opravnému prostriedku vyhovel.»

Následne najvyšší súd v relevantnej časti namietaného rozsudku najmä uviedol:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 a § 250s OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250l ods. 2 v spojitosti s § 250ja ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Z dávkového spisu odporkyne a zo súdneho spisu krajského súdu nepochybne vyplýva, že navrhovateľovi na základe žiadosti odporkyňa vyplácala od 1. januára 1995 starobný dôchodok podľa § 20 a nasl. zákona o sociálnom zabezpečení. Počas jeho poberania bol v období od 1. januára 1995 do 31. decembra 2003 samostatne zárobkovo činnou osobou. Počas tohto obdobia bol dobrovoľne pokračujúcou osobou v účasti na dôchodkovom zabezpečení. Táto doba sa hodnotí ako zamestnanie (§ 8 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení).

Podľa § 23 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení občanovi, ktorý je zamestnaný po vzniku nároku na starobný dôchodok a nepoberá tento dôchodok alebo jeho časť, invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov, sa zvyšuje starobný dôchodok za každých 360 kalendárnych dní zamestnania o 6 % priemerného mesačného zárobku, z ktorého sa vymeriava, prípadne sa vymeral dôchodok; ak občan nebol zamestnaný 360 kalendárnych dní, zvyšuje sa starobný dôchodok za každých ďalších kalendárnych 90 dní zamestnania o 1,5% priemerného mesačného zárobku, z ktorého sa vymeriava, prípadne sa vymeral dôchodok.

Uvedené ustanovenie označené ako „Zvýšenie starobného dôchodku“ priznáva poistencovi zvýšenie starobného dôchodku len v prípade, ak nepoberá starobný dôchodok, na ktorý mu vznikol nárok podľa § 20 zákona o sociálnom zabezpečení. V danom prípade potom navrhovateľovi, ktorý starobný dôchodok po vzniku nároku na starobný dôchodok tento aj poberal, právo na úpravu (zvyšovanie) dôchodkovej dávky podľa § 23 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení nevzniklo. Na tom nemení ani skutočnosť, že navrhovateľ bol dobrovoľným platiteľom dôchodkového poistenia.

Podľa § 261 ods. 1 vety prvej zákona o sociálnom poistení suma starobného dôchodku poistenca, ktorý splnil podmienky nároku na tento dôchodok pred 1. januárom 2004, je po vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003 a nepoberal starobný dôchodok, invalidný dôchodok alebo ich časť, sa určí podľa tohto zákona.

Podľa 261 ods. 2 zákona o sociálnom poistení poistencovi, ktorý splnil podmienky nároku na starobný dôchodok pred 1. januárom 2004 a k 31. decembru 2003 nebol nepretržite zamestnaný, zvyšuje sa starobný dôchodok za obdobie dôchodkového poistenia získané po 31. decembri 2003 do 31. júla 2006 bez poberania starobného dôchodku alebo jeho časti alebo invalidného dôchodku podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak.

Vyššie uvedené ustanovenia sú zaradené pod označením „Nároky na dávky vzniknuté pred 1. januárom 2004“. Z ustanovenia § 261 ods. 1 vety prvej vyplýva, že dôchodková dávka, na ktorú poistencovi vznikol nárok za účinnosti zákona o sociálnom zabezpečení a túto dôchodkovú dávku (starobný dôchodok) nepoberal, tak suma starobného dôchodku sa určí podľa zákona o sociálnom poistení. Táto suma nesmie byť však nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, a to vrátane úpravy dôchodkov a zvýšenia dôchodkov prislúchajúcich podľa osobitného predpisu (§ 261 ods. 1 veta druhá cit. zákona).

Ustanovenie § 261 ods. 2 zákona o sociálnom poistení umožňuje podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 poistencovi zvýšiť starobný dôchodok za obdobie dôchodkového poistenia získané po 31. decembri 2003 do 31. júla 2006, ak splnil podmienky nároku na starobný dôchodok pred 1. januárom 2004, starobný dôchodok nepoberal a k 31. decembru 2003 nebol nepretržite zamestnaný.

Z vyššie uvedených ustanovení nepochybne vyplýva, že navrhovateľovi nevzniklo právo na zvýšenie starobného dôchodku ani podľa § 261 ods. 1 a ods. 2 zákona o sociálnom poistení. Rozhodnutie odporkyne 1. zo 6. augusta 2009 preto zodpovedá zákonu.

Podľa § 293az zákona o sociálnom poistení dôchodkové dávky vyplácané k 1. júlu 2005 a dôchodkové dávky priznané od 1. júla 2005 do 31. decembra 2005 v sume vyššej ako 10 938 Sk sa od 13. júna 2008 zvyšujú za rok 2005 o 8,85 %.

Ustanovenie § 293az zákona o sociálnom poistení priznáva zvýšenie dôchodkovej dávky, teda aj starobného dôchodku len tým poistencom, ktorým boli dávky vyplácané k 1. júlu 2005 (a priznané od 1. júla 2005 do 31. decembra 2005), ale len ak táto dôchodková dávka je v sume vyššej ako 10 938 Sk.

Navrhovateľovi sa síce dôchodková dávka vyplácala k 1. júlu 2005, ale nedosiahla cit. zákonom určenú sumu 10 938 Sk, preto navrhovateľovi nevznikol nárok na zvýšenie dôchodkovej dávky ani podľa § 293az zákona o sociálnom poistení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rovnako ako súd prvého stupňa nezistil nezákonnosť v preskúmvaných rozhodnutiach odporkyne, a preto rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil.»

Z už spomínaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

V súvislosti so svojím ústavným postavením ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol, alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd

vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

II.3.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 39 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 a čl. 30 ods. 1 listiny

Po oboznámení sa s odôvodnením namietaného rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd konštatoval, že v ňom obsiahnutá argumentácia je vecná a presvedčivá, pričom právne závery najvyššieho súdu založené na výklade a aplikácii príslušných ustanovení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) nemožno považovať za arbitrárne. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej vykladať a aplikovať zákony je v prvom rade v právomoci všeobecných súdov. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (I. ÚS 19/02, I. ÚS 226/03, I. ÚS 50/04).

Keďže najvyšší súd v danom prípade svoj rozsudok riadne odôvodnil a uplatnil v ňom ústavne konformný výklad príslušných ustanovení zákona o sociálnom poistení, ústavný súd považuje namietaný rozsudok najvyššieho súdu z ústavného hľadiska za akceptovateľný a udržateľný a konštatuje, že neexistuje žiadny relevantný dôvod, na základe ktorého by mohol sťažnosti sťažovateľa vyhovieť.

Navyše sťažovateľ v sťažnosti namieta len to, že rozsudkom najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na primerané hmotné zabezpečenie podľa čl. 39 ods. 1 ústavy a podľa čl. 30 ods. 1 listiny, ako aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 11 ods. 1 listiny, ktoré majú hmotnoprávny charakter, bez toho, aby namietať aj porušenie

základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, príp. iných ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, ku ktorých porušeniu primárne môže v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov dochádzať. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 184/05, IV. ÚS 189/07), podľa ktorej všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru (a teda aj základného práva podľa čl. 39 ods. 1 ústavy a podľa čl. 30 ods. 1 listiny a základného práva podľa čl. 11 ods. 1 listiny), ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.3.2 K namietanému porušeniu práva podľa čl. 13 dohovoru

Z čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom. Uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí preto nadväzovať na aspoň obhájitelné právne tvrdenie (*arguable claim*) o porušení iného práva chráneného dohovorom (pozri napr. rozhodnutie vo veci *Silver a ostatní c. Spojené kráľovstvo* z 25. marca 1983).

Ústavný súd ďalej poznamenáva, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa čl. 13 dohovoru vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (*Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu*, rozsudok z 27. apríla 1988, séria A, č. 131, ods. 52). Okolnosti prípadu však takýto záver neodôvodňujú.

II.3.3 K namietanému porušeniu zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru

Ústavný súd taktiež nezistil, že by namietaným rozsudkom najvyššieho súdu mohlo dôjsť k porušeniu zákazu diskriminácie zakotveného v čl. 14 dohovoru. V tejto súvislosti ústavný súd navyše poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ ani neuviedol v sťažnosti

žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by aspoň opodstatňovali úvahy o možnom porušení tohto článku.

II.3.4 K namietanému porušeniu práva podľa čl. 1 listiny

Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 1 listiny ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej sa aplikácia tohto ustanovenia listiny v individuálnych sťažnostiach viaže na vyslovenie porušenia individuálne určeného základného práva alebo slobody sťažovateľa, a preto požiadavka na vyslovenie porušenia čl. 1 listiny bez vzťahu ku konkrétnemu základnému právu alebo slobode sťažovateľa je zjavne neopodstatnená (m. m. I. ÚS 34/98, II. ÚS 155/03).

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa nie je v časti týkajúcej sa namietaného rozsudku najvyššieho súdu dôvodná, a preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júla 2011